

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในประเทศไทย

The Factors Affecting Decision in Voting the House Representatives in Thailand

ศุภชัย ยี่สุน้อยแก้ว¹ สุขวสัน ฤกษ์ทรัพย์² ดนัยพงษ์ เสมอใจ³ ภาสกร ดอกจันทร์⁴

Suphachai Yeesunyemklin, Sukwasun thungsap, Danaipong Smerjai, Phasakorn Dokchan

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในประเทศไทย ซึ่งการเลือกตั้งเป็นนวัตกรรมทางการเมืองที่ถูกสร้างขึ้นตามระบอบประชาธิปไตยแบบทางตรงซึ่งไม่สามารถปฏิบัติได้เพราะจำนวนประชากรมีมากเกินไปที่จะให้แต่ละคนแสดงความคิดเห็น และความต้องการโดยตรง ความจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์หรือผู้แทนของประชาชนไปแสดงความคิดเห็น และสะท้อนความต้องการของประชาชนโดยรวมจึงเกิดขึ้น และการจะได้อะไรซึ่ง “ตัวแทน” หรือ “ผู้แทน” ของประชาชนจึงกระทำผ่าน “การเลือกตั้งของประชาชน” เมื่อสังคมมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น การเลือกตั้งที่จะได้ตัวแทนหรือผู้แทนไปแสดงความคิดเห็น และสะท้อนความต้องการของฝ่ายบริหารก็มีความยุ่งยากมากขึ้น

คณะผู้เขียนบทความวิชาการเรื่องนี้ ได้ทำการศึกษาค้นคว้าจาก หนังสือ ตำรา เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและเว็บไซต์ เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในประเทศไทย และจากการศึกษาค้นคว้า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในประเทศไทย พบว่า มีผลมาจากหลายปัจจัยที่ซับซ้อน ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์ทางการเมือง ด้านการประชาสัมพันธ์ของพรรคการเมือง ด้านการบริหารการจัดการ ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร ด้านนโยบายหาเสียงของผู้สมัคร และด้านผลงานที่ผ่านมาของผู้สมัคร

คำสำคัญ (Keywords) : ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ; สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร; การเลือกตั้ง

Received: 2023-12-02 Revised: 2023-12-25 Accepted: 2023-12-28

¹ นักศึกษาคณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Master of Public Administration Program Students, Faculty of Social Sciences and Local Development Phibunsongkhram Rajabhat University. E-mail: to.heronarak@gmail.com

² นักศึกษาคณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Master of Public Administration Program Students, Faculty of Social Sciences and Local Development Phibunsongkhram Rajabhat University. E-mail: Sukwasankok@gmail.com

³ นักศึกษาคณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Master of Public Administration Program Students, Faculty of Social Sciences and Local Development Phibunsongkhram Rajabhat University. E-mail: Smerjai_bas@hotmail.com

⁴ รองศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Assistant Professor Dr. Lecturer, Maser of Public Administration Program Students Faculty of Social Sciences and Local Development Phibunsongkhram Rajabhat University. E-mail: Smerjai_bas@hotmail.com

Abstract

This academic article aims to study the factors affecting the decision to vote members of the House of Representatives in Thailand. Elections are a political innovation built on direct democracy. It is impractical that the population is too large for each person to express their opinions and direct needs. The need for representatives or representatives of the people to express their ideas and reflect the needs of all people. Moreover, the acquisition of "representatives" of the people is done through "People's elections" when society becomes more complex. Through the election the elected representatives will express their ideas. It is reflecting that the management of the needs becomes more difficult.

The group of writers of this academic article gather information about the factors affecting the decision to elect members of the House of Representatives in Thailand from books, textbooks, documents, related research and Websites. Through research and investigation, The Factors Affecting Decision in Voting the House Representatives in Thailand are complex and multifaceted. These factors include political relationships, party public relations, management and governance, candidate characteristics, campaign strategies, and past performance.

Keywords: factors affecting decision; House Representatives; election

บทนำ (Introduction)

นับแต่ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข เมื่อปีพุทธศักราช 2475 จนถึงปัจจุบัน นับเป็นระยะเวลา 90 ปี มีรูปแบบประชาธิปไตยทางผู้แทน (Representative Democracy) ประชาชนใช้อำนาจอธิปไตยโดยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าไปทำหน้าที่แทนตนในสภา อย่างไรก็ตามประเทศไทยอยู่ในช่วงล้มลุกคลุกคลาน ยังคงต้องมีการพัฒนาทางองค์ความรู้เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบันอยู่เสมอ อีกทั้งจำเป็นต้องมีการออกแบบกติกาการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้เหมาะสม เพื่อให้ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ดีมาทำหน้าที่เป็นตัวแทนประชาชน กล่าวคือ ต้องมีกติกาในการเลือกตั้งที่มีความโปร่งใส บริสุทธิ์ ยุติธรรม เสมอภาค และที่สำคัญต้องมีความเป็นประชาธิปไตย สามารถสะท้อนเจตนารมณ์ของประชาชน ประกอบกับต้องคงไว้ซึ่งการมีกลไกในการควบคุมตรวจสอบไม่ให้เกิดกรณีที่สภามีอำนาจมากเกินไปจนขาดเส้น ซึ่งการตรวจสอบ ถ่วงดุล อันจะเป็นการก่อให้เกิดการใช้อำนาจ โดยไม่ชอบธรรม และเป็นสาเหตุให้เกิดความขัดแย้ง (สนิท จรอนันต์, 2545: 11)

การเลือกตั้ง (Election) เป็นหัวใจหลักเปรียบเสมือนสายเลือดของระบอบประชาธิปไตยอันจะขาดเสียมิได้ เนื่องจากเป็นกิจกรรมทางการเมือง (Political Participation) ของเจ้าของอำนาจอธิปไตยด้วยการพิจารณาคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้ง เพื่อมอบหมายความไว้วางใจให้บุคคล หรือพรรคการเมืองใดเป็นตัวแทนของประชาชน เพื่อใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าไปทำหน้าที่ดูแลปกป้องผลประโยชน์ของตน โดยนัยการเลือกตั้งเป็นการทำให้เจตจำนงของประชาชนถูกแสดงออกมาอย่างเป็น

รูปธรรมด้วยการออกกลະแนเสียงเลือกตั้งที่ ปญญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชนได้ บัญญัติไว้ว่า “ทุกคนมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศของตน โดยทางตรงหรือผ่าน การเลือกผู้แทนโดยเสรี” การเลือกตั้ง จึงเป็นกลไกแสดงถึงความเชื่อมโยงระหว่างความร่วมมือ ของประชาชนเข้ากับนโยบายสาธารณะของประเทศ อันเป็นการให้ประชาชนเจ้าของอำนาจอธิปไตยเป็นผู้กำหนดอนาคตของประเทศ (สนิท จรอนันต์, 2545: 11)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นองค์ประกอบหนึ่งของรัฐสภา เป็นสถาบันที่มีความสำคัญยิ่งในการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา มีบทบาท และอำนาจหน้าที่ที่สำคัญในกระบวนการนิติบัญญัติ พิจารณากฎหมายที่อาจกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน รวมถึงทำหน้าที่เป็นองค์กรถ่วงดุล ควบคุม ตรวจสอบการบริหารงานของรัฐบาล (สนิท จรอนันต์, 2545: 11) ดังนั้น กระบวนการในการสรรหาบุคคลเข้ามาเป็นตัวแทนของประชาชน จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ต้องเป็นระบบที่สามารถสะท้อนความคิดเห็นและความต้องการของทุกกลุ่มในสังคม เพื่อให้ทุกกลุ่มในสังคมมีผู้แทนเข้าไปทำหน้าที่ปกป้อง และดูแลรักษาผลประโยชน์ต่างๆ แทนตนอย่างเสมอภาค โดยผู้มีสิทธิออกเสียงมีคะแนนเสียงเท่าเทียมกัน และผลของค่าคะแนนเสียงมีน้ำหนักเท่าเทียมกันในการสะท้อนเจตจำนงทางการเมืองของตน

จากความสำคัญข้างต้น จะเห็นได้ว่าการเลือกตั้งเป็นกิจกรรมที่สำคัญในระบอบประชาธิปไตย ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในประเทศไทย เพื่อนำเอาผลการศึกษาไปพัฒนาปรับปรุงและจงใจการตัดสินใจทางการเมืองของประชาชน และใช้เพื่อสื่อสารประชาสัมพันธ์กับประชาชน ในการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ดีต่อการเลือกตั้ง และยังเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้ที่สนใจในประเด็นสำคัญในเรื่องเหล่านี้สำหรับการเลือกตั้งในประเทศไทยอีกด้วย

เนื้อหา (Content)

ระบบการเลือกตั้งในประเทศไทย

ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ประเทศไทยมีการใช้ระบบการเลือกตั้งที่สามารถสรุปได้เป็น 3 ช่วงระยะเวลา ดังนี้

ช่วงระยะเวลาแรก ตั้งแต่การเลือกตั้งครั้งแรกเมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2476 เป็นการเลือกตั้งทางอ้อมภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช 2475 หลังจากนั้นจึงเป็นการเลือกตั้งโดยตรงเรื่อยมาจนถึงการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2539 เป็นการเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 ระบบการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากธรรมดา (Majoritarian System)

ช่วงระยะเวลาที่สอง ภายหลังการปฏิรูปการเมืองมีการจัดทำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่ได้รับการขนานนามว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้บัญญัติเปลี่ยนแปลงระบบการเลือกตั้งจากเดิมที่เป็นระบบการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากธรรมดาเพียงอย่างเดียวมาเป็นการเลือกตั้งระบบผสม อันเป็นการผสมผสานระหว่างระบบการเลือกตั้งแบบเสียงข้างมากกับการเลือกตั้งระบบสัดส่วนแบบบัญชีรายชื่อ (Mixed-Member Majoritarian System: MMM) โดยใช้เขตประเทศเป็นเขตเลือกตั้งหลังการรัฐประหาร พ.ศ. 2549 ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ซึ่งในส่วนของการเลือกตั้งยังคงเป็นการใช้ระบบผสมแบบคู่ขนานดังเดิม แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงบางประการ เช่น การแบ่งเขตเลือกตั้งที่กลับไปใช้การแบ่งเขตเลือกตั้งแบบรวมเขตเลือกตั้งไม่เกินสามคน การ

ใช้เขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจากเดิมใช้ประเทศเป็นเขตเลือกตั้งเป็นการแบ่งออกเป็น 8 เขตเลือกตั้ง เป็นต้น (ชนิดาภา มงคลเลิศพล, 2560: 97-98)

ช่วงระยะเวลาที่สาม หลังการรัฐประหาร พ.ศ. 2557 ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กลไกสำคัญที่มีขึ้นและถูกนำมาใช้เป็นครั้งแรก คือ ระบบการเลือกตั้งและการนับคะแนนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบัญชีรายชื่อแบบใหม่ ที่เรียกว่า ระบบจัดสรรปันส่วนผสม (Mixed Member Apportionment System: MMA) กำหนดให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวน 500 คน แบ่งเป็นแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน 350 คน โดยใช้ระบบเลือกแบบหนึ่งเขตหนึ่งคนและแบบบัญชีรายชื่อ 150 คน สูตรที่ใช้คำนวณจำนวนที่นั่งของ ส.ส. จากระบบบัญชีรายชื่อแบบพิเศษของระบบจัดสรรปันส่วนผสมนั้น สรุปได้ว่า

1. นำจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วประเทศ ไม่รวมบัตรเสียเป็นตัวตั้ง หาค่าด้วยจำนวน ส.ส. ทั้งหมดคือ 500 จะได้ผลลัพธ์เป็นตัวเลขชุดหนึ่ง ที่อนุมาณว่า เป็นค่าเฉลี่ยของจำนวนประชากรต่อ ส.ส. หนึ่งในที่นั่ง
2. เมื่อจะหาจำนวน ส.ส. ของพรรคการเมืองใด ก็นำคะแนนรวมทั้งประเทศที่พรรคการเมืองนั้นได้จากการเลือกตั้งในระบบแบ่งเขตมาเป็นตัวตั้ง แล้วนำตัวเลขที่ได้จากข้อ (1) ไปหาร ผลลัพธ์จะเป็นจำนวน ส.ส. ฟังมีที่พรรคการเมืองนั้นควรจะมีได้ในการเลือกตั้งครั้งนี้
3. นำจำนวน ส.ส. ฟังมีที่พรรคการเมืองนั้นควรจะมีได้ จากข้อ (2) มาเป็นตัวตั้งลบด้วยจำนวน ส.ส. แบบแบ่งเขตทั้งหมดที่พรรคการเมืองนั้นได้มาแล้ว ผลลัพธ์ คือจำนวน ส.ส. จากระบบบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองนั้นจะได้รับ (iLaw, 2561: 2)

อย่างไรก็ตาม ระบบการคิดคำนวณดังกล่าวได้ก่อให้เกิดข้อวิพากษ์วิจารณ์ รวมทั้งเกิดปัญหาในการคิดคำนวณ ส.ส. แบบบัญชีรายชื่อ ทำให้เกิดพรรคการเมือง จำนวน 1 ที่นั่งที่ถูกเรียกว่า ส.ส.พิเศษ เกิดขึ้นจำนวนมากและได้คะแนนเสียงจากการเลือกตั้งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของจำนวนประชากรต่อ ส.ส. หนึ่งในที่นั่ง ต่อมาใน พ.ศ. 2564 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เพื่อนำระบบการเลือกตั้งระบบผสมระหว่างแบบเสียงข้างมากกับแบบสัดส่วนแบบบัญชีรายชื่อ (Mixed-Member Majoritarian System: MMM) ในระบบคู่ขนานบัตรเลือกตั้งสองใบกลับมาใช้อีกครั้งหนึ่ง

ความเป็นมาของการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของไทย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไว้ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560) รวมถึง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1) พุทธศักราช 2564 ให้ไว้ ณ วันที่ 7 พฤศจิกายน พ.ศ. 2564 เป็นปีที่ 6 ในรัชกาลปัจจุบัน โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแก้ไขเพิ่มเติมขึ้นไว้

ในระหว่างที่ยังมิให้นำบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยรัฐธรรมนูญนี้มาใช้บังคับตามวรรคหนึ่ง ให้บทบัญญัติของมาตราดังกล่าวก่อนการแก้ไขเพิ่มเติม โดยรัฐธรรมนูญนี้และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่ตราขึ้นเพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัตินั้นยังคงนำมาใช้บังคับต่อไป โดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566 ให้ไว้ ณ วันที่ 28 มกราคม พ.ศ. 2566 เป็นปีที่ 8 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิ และเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา 26 ประกอบกับมาตรา 27 มาตรา 34 และมาตรา 37 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เพื่อให้การดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นไปโดยสุจริตและ เทียบธรรม ซึ่งการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ ในมาตรา 26 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญขึ้นไว้โดยคำแนะนำ และยินยอมของรัฐสภา

ปัญหาที่พบเจอในการเลือกตั้ง

1. การซื้อสิทธิขายเสียง เป็นปัญหาระดับชาติที่เราได้ยินกันจนชินชา แต่ถึงแม้ว่าการเลือกตั้งทุกครั้งจะต้องเจอกับคำพูดเหล่านี้ที่ว่ากลับยังคงมีปัญหาเรื่องลักษณะนี้เกิดขึ้นเป็นประจำ การซื้อสิทธิขายเสียงก็คือการที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับพรรคการเมืองมีการสมนาคุณแลกเปลี่ยนกับผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งไม่ว่าจะเป็นการให้เงิน การให้สินบน หรือการให้สิ่งอื่นๆ ที่มีมูลค่า โดยมีข้อแม้ว่าผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งนั้นจะต้องเลือกพรรคของตน ถือว่านี่เป็นปัญหาระดับชาติที่ไม่ว่าจะสามารแก้ไขได้เมื่อไหร่เหมือนกัน (อวิกา เอกทตฺร, 2549: 8-14)

2. การสวมสิทธิเลือกตั้ง ปกติแล้วเวลาเกิดการเลือกตั้งในบ้านเราแน่นอนว่าคนที่เข้าไปเลือกตั้งยังงี้ก็ไม่มีทางครบ 100% เต็ม โดยเฉพาะคนที่ทำมาหากินต่างบ้านต่างเมืองไม่สามารถเดินทางไปเลือกตั้งในวันเลือกตั้งได้ เพราะทะเบียนบ้านอยู่คนละที่กับที่พักอาศัยในปัจจุบัน ยิ่งคนไหนไม่เคยมีรายชื่อในการเข้าไปเลือกตั้งเลยโอกาสการโดนสวมสิทธิ์การเลือกตั้งย่อมมีสูง การสวมสิทธิ์ก็คือการใช้เปลี่ยนแปลงเอกสารให้เป็นชื่อของคนๆ นั้นแล้วเข้าไปเลือกตั้งแทน (นัทธมน กันเภา และศุภสวัสดี ชัชวาลย์, 2566: 102-103)

3. การนับคะแนน ปัญหาการนับคะแนนในบางครั้ง ก็ยังถือว่าเป็นปัญหาของการเลือกตั้งเช่นกัน ส่วนหนึ่งก็มาจากหากคูหาเลือกตั้งไหน หรือการเลือกตั้งครั้งไหนต้องชนทับเลือกตั้งไปรวมกันเพื่อนับคะแนนตามที่ว่าการอำเภอหรือสำนักงานเขต ทุกอย่างมันอาจมีลูกเล่นที่ทำให้คะแนนเปลี่ยนไปได้นั่นเอง ส่งผลให้การเลือกตั้งหลายครั้งในทุกวันนี้จะนับคะแนนกันที่คูหาเลือกตั้งเลย (ธัญภัค คงทอง, 2559: 3-4)

4. การจำกัดสิทธิในการออกเสียงลงคะแนน เนื่องจากรูปแบบการคำนวณคะแนนเสียงแบบจัดสรรปันส่วนผสม เนื่องจากตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กำหนดให้ประชาชนผู้ออกมาใช้สิทธิลงคะแนนได้คนละ 1 คะแนนเสียง โดยใช้บัตรเลือกตั้งเพียง 1 ใบ ซึ่งในบัตร 1 ใบนี้ใช้เป็นคะแนนเสียงทั้งแบบแบ่งเขตการเลือกตั้ง แบบบัญชีรายชื่อ และมีผลถึงการได้มาซึ่งบุคคลที่จะเป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งการใช้บัตรใบเดียว แต่ให้เลือกตั้งถึง 3 อย่างนั้นย่อมไม่อาจเป็นไปได้เสียทุกคน การถาม 3 คำถามก็ควรให้ประชาชนได้มีสิทธิตอบได้ทั้ง 3 คำถาม ไม่ใช่ถาม 3 คำถาม แล้วบังคับให้ตอบเพียงคำตอบเดียว เพราะในความเป็นจริงประชาชน 1 คน อาจชอบผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนนี้ แต่ไม่ชอบพรรคการเมืองที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งคนนี้สังกัดอยู่ก็ได้ หรือประชาชนคนหนึ่งอาจชอบตัวบุคคลที่เป็นผู้สมัครเป็นนายกรัฐมนตรีแต่ไม่รู้จักคนที่ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเลยก็ได้ ดังนั้น การใช้บัตรเลือกตั้งใบเดียว แล้วให้เลือกตั้งถึง 3 อย่าง ย่อมไม่อาจตรงตามเจตนาของประชาชนที่มาใช้สิทธิเลือกตั้งอันเป็นการจำกัดสิทธิในการออกเสียงลงคะแนน (พงศ์พิสิฐ ติเรกวุฒิกุล, 2564: 3)

5. ปัญหาความบกพร่องของคณะกรรมการเลือกตั้ง จะพบว่าปัญหาความยุติธรรมและความโปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการเลือกตั้ง ซึ่งเจ้าหน้าที่และนักการเมืองเชื่อว่าความเป็นบุคคลในพื้นที่ ซึ่งคุ้นเคยกับนักการเมือง และกรรมการฯ บางคนอาจเกรงกลัวอำนาจอิทธิพลของนักการเมือง ซึ่งมีผลประโยชน์และอาจเกิดการใช้ความรุนแรง ดังนั้น การปฏิบัติงานของกรรมการฯ อาจก่อให้เกิดอันตรายได้ (ณชชานูช พิชิตรนารัตน์, 2562: 73)

ปัญหา 5 ข้อที่ว่านี้ถือเป็นปัญหาที่เราสามารถพบได้แทบจะทุกครั้งที่ในการเลือกตั้ง ไม่รวมปัญหาที่ยิบย่อยต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้บ้าง เช่น การฉีกบัตรเลือกตั้ง การสร้างความวุ่นวายระหว่างการเลือกตั้ง และอื่นๆ แสดงให้เห็นว่าจริงๆ แล้วประเทศไทยเองก็ยังคงมีปัญหาเกี่ยวกับการเลือกตั้งเสมอมาแม้มีระบอบประชาธิปไตยมานานแล้วก็ตาม

ความหมายระบบเลือกตั้ง

ระบบเลือกตั้ง คือ การแปลงคะแนนเสียงที่ได้จากการเลือกตั้งทั่วไป ให้กลายเป็นที่นั่งที่ได้มาโดยพรรคการเมืองและผู้สมัคร ตัวแปรสำคัญ คือ สูตรการเลือกตั้งที่ใช้ โครงสร้างของบัตรเลือกตั้งและขนาดของเขตเลือกตั้ง การกระจายของที่นั่งเลือกตั้ง การสมัครรับเลือกตั้ง การลงทะเบียนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ใครเป็นผู้จัดการเลือกตั้ง เป็นต้น (ยุทพร อิศรชัย, 2559: 1)

การออกแบบระบบเลือกตั้งยังมีผลกระทบต่อกฎหมายเลือกตั้งในด้านอื่นๆ ด้วยการเลือกระบบเลือกตั้งมีอิทธิพลต่อวิธีการปักปันเขตเลือกตั้ง การจัดทำทะเบียนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง การออกแบบบัตรเลือกตั้ง การนับคะแนนเสียง และอีกหลายแง่มุมของกระบวนการเลือกตั้ง (ยุทพร อิศรชัย, 2559: 1)

ความสำคัญของการเลือกตั้ง

1. ระบบเลือกตั้งทำให้เกิดการปรับแต่งสถาบันทางการเมืองได้ง่ายที่สุด เกิดการแปลงคะแนนเสียงที่ได้จากการเลือกตั้งทั่วไปให้กลายเป็นที่นั่งในองค์กรนิติบัญญัติ การเลือกระบบเลือกตั้งสามารถกำหนดได้ว่าใครจะเป็นผู้ที่ได้รับเลือกตั้งและพรรคการเมืองใดจะขึ้นสู่อำนาจ
2. ระบบเลือกตั้งเป็นการออกแบบวิธีการที่ทำให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองตามหลักการประชาธิปไตย โดยประชาชนสามารถเลือกผู้แทนของตนเองให้ไปทำหน้าที่แทนตนในการใช้อำนาจรัฐทั้งในระดับท้องถิ่น และระดับชาติ
3. ระบบการเลือกตั้งเป็นการสร้างความชอบธรรมทางการเมือง (Political Legitimacy) หรือการยอมรับจากประชาชนในการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองเพื่อใช้อำนาจอธิปไตยแทนประชาชน
4. ระบบการเลือกตั้งเป็นการสะท้อนให้เห็นมติมหาชน และเป็นการตรวจสอบประเมินผลทางการเมืองของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย
5. ระบบการเลือกตั้งเป็นกระบวนการเปลี่ยนอำนาจการบริหารประเทศที่มีเสถียรภาพทางการเมือง (Political Stability)

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยการเลือกตั้งเป็นกระบวนการที่ไม่อาจจะขาดได้ เพราะการเลือกตั้ง หมายถึง การที่ประชาชนได้ใช้สิทธิของตนเองลงคะแนนเลือกตัวแทนตนให้ไปทำหน้าที่แทนตนในการปกครองประเทศหรือปกครองท้องถิ่น การเลือกตั้งที่เป็นประชาธิปไตยนั้นต้องเป็นการเลือกตั้งโดยสะอาด บริสุทธิ์ ยุติธรรม ไม่มีการให้อามิสสินจ้างหรือบังคับขู่เข็ญผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และยังคงเปิดโอกาสให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีอิสระในการใช้สิทธิของตนเอง (สถาบันพระปกเกล้า, 2559: 5)

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้สมัคร

ปัจจัยการตัดสินใจทางการเมืองด้านความสัมพันธ์ทางการเมืองของตัวผู้สมัครฯ ที่ชาวบ้านเห็นด้วยที่สุดว่าควรมี อันดับแรก ผู้สมัครฯ และพรรคการเมืองไม่ควรแบ่งข้างหรือเลือกข้าง จนเป็นเหตุทำให้ประชาชนถูกแบ่งแยกและเกิดความขัดแย้งในสังคม รองลงมา คือ ผู้สมัครฯ ควรมีความคิดไปในแนวทางเดียวกัน ไม่ขัดแย้งกัน เพื่อบรรลุเป้าหมายได้รวดเร็วขึ้น ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่า ชาวบ้านมีความต้องการที่จะเห็นรัฐบาลที่ทุกคนสามัคคี สมานฉันท์ ประนีประนอมไม่แบ่งแยกแตกฝ่าย เพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม ไม่อยากให้เกิดความสับสน ไม่สงบ เพราะนักการเมืองไม่มีความสามัคคี สมานฉันท์ ควรมีความคิดในทางเดียวกัน ดีเพื่อจะสามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งใจไว้ได้ (สมพันธ์ เตชะอธิก, 2550: 49-53)

ปัจจัยการตัดสินใจทางการเมืองด้านการประชาสัมพันธ์ของพรรคการเมืองของผู้สมัครฯ ที่ชาวบ้านเห็นด้วยที่สุดว่าควรมี อันดับแรก คือ พรรคการเมืองควรมีช่องทางในการติดต่อสื่อสารกับประชาชน เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่าย รองลงมา คือ พรรคการเมืองควรมีทีมงานประชาสัมพันธ์ คอยตอบข้อซักถาม ข้อสงสัย หรือชี้แจงให้ประชาชนทราบ ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่า การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของพรรคการเมืองต่างๆ เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการติดตามผล การติดตามงาน ติดตามความคืบหน้า ช่องทางที่มีต้องมีการจัดประสานงาน มีประชาสัมพันธ์ให้เข้าไปซักถามข้อสงสัยหรือติดต่ออื่นได้ง่าย (สมพันธ์ เตชะอธิก, 2550: 49-53)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งมากที่สุด คือ ด้านบริหารการจัดการ พบว่า จะต้องมีกระบวนการในการนำทรัพยากรในการบริหาร ทั้งทางวัตถุและคนมาดำเนินการ กระบวนการนำเอาการตัดสินใจและนโยบายมาปฏิบัติเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ด้านคุณลักษณะผู้นำ พบว่า ผู้นำจะต้องเป็นที่เคารพศรัทธาของประชาชน ช่วยเหลือและมีบทบาททางสังคม มีความริเริ่มสร้างสรรค์ในการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งผู้นำส่วนท้องถิ่น คือ รากฐานการปกครองประชาธิปไตยมีความสำคัญอย่างมากในการนำไปสู่การริเริ่มโครงการอันเป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่น อีกทั้งยังเป็นผู้โน้มน้าวชักจูงให้ประชาชนเกิดความทุ่มเทสร้างประโยชน์และความสามารถต่างๆ ในการพัฒนาท้องถิ่น ด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่า ผู้นำจะต้องมีความซื่อสัตย์ สุจริตต่อประชาชนในท้องถิ่น ทำงานด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ในทุกการทำงาน ทั้งด้านนโยบาย ด้านงบประมาณต่างๆ และผู้นำมีความรับผิดชอบสูงในการทำงาน และสุดท้ายด้านวิสัยทัศน์ พบว่า ผู้นำจะต้องมีนโยบายในการพัฒนาหมู่บ้านที่ดี และเป็นผู้ที่มองการณ์ไกลในการส่งเสริมท้องถิ่นเกิดความก้าวหน้า ควบคู่กับการเป็นนักพัฒนาชุมชนที่มีผลงานดีเด่นและเป็นที่ยอมรับต่อส่วนรวม (ธนวัฒน์ รัศมี และวิไลลักษณ์ เรืองสม, 2565: 985)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกผู้สมัคร ด้านคุณลักษณะประจำตัวผู้สมัคร พบว่า ประชาชนต้องการผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรม มีจริยธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน มีภาวะความเป็นผู้นำ รับฟังความคิดเห็นของประชาชน มีประสบการณ์ในการทำงาน มีมนุษยสัมพันธ์ดี เข้ามาบริหารตำบลให้มีความเจริญ (ณรงค์รักษ์ ต้นเคน, 2558: 87)

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกผู้สมัครฯ ด้านความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้สมัคร พบว่า ถ้าประวัติความเป็นมาของผู้สมัคร (ภูมิหลังผู้สมัคร) ไม่ดี ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนมากอาจจะไม่เลือกผู้สมัคร ดังนั้น หากผู้สมัครต้องการได้รับการเลือกตั้ง จึงควรสร้างความใกล้ชิดหรือให้ความสนิทสนมเป็นกันเองแก่ประชาชน ด้านคุณสมบัติผู้สมัคร พบว่า ประชาชนมองว่าบุคคลที่จะเป็นผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้นำนั้น จำเป็นต้องมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ต่อการเป็นผู้บริหารท้องถิ่น เพราะผู้นำหรือผู้บริหารนั้นเป็นบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งขึ้นมา หรือ

ได้รับการยกย่องขึ้นให้เป็นหัวหน้า ผู้ตัดสินใจ และมีความสามารถในการปกครองบังคับบัญชา ด้านนโยบายของผู้สมัคร พบว่า นโยบายของผู้สมัครต้องสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ และต้องเป็นนโยบายที่สามารถทำได้จริง ด้านผลงานที่ผ่านมาของผู้สมัคร พบว่า ผลงานที่ผ่านมาจะเป็นการสร้างความสำเร็จของผู้สมัคร ว่าผู้สมัครมีผลงานในการสร้างความเจริญให้แก่ท้องถิ่นอย่างไรบ้าง และด้านหวัคະແນนของผู้สมัคร พบว่า หวัคະແນนของผู้สมัครส่งผลโดยตรงกับผู้สมัคร เนื่องจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ความสำคัญกับหวัคະແນนเป็นอย่างมาก ซึ่งหวัคະແນนจะต้องมีความน่าเชื่อถือ และเคยช่วยเหลือคนในท้องถิ่นมาก่อน ก็จะได้รับคามไว้วางใจจากประชาชนเป็นอย่างมาก (ฐิตินา อิมรัตน์, 2558: 65-68)

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีดังนี้ ด้านนโยบาย (การแก้ไขปัญหา ยาเสพติดปราบปรามการทุจริตอย่างจริงจัง รักษาพยาบาลฟรี เพิ่มเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ สวัสดิการสินเชื่อ ดอกเบี้ยต่ำ ปรับขึ้นค่าแรงขั้นต่ำ ให้สวัสดิการแก่คนจน เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา พักหนี้ ปรับโครงสร้างหนี้ เกษตรกร และแก้ไขรัฐธรรมนูญ) ด้านคุณสมบัติของผู้สมัคร (มีความซื่อสัตย์ สุจริต เป็นที่พึ่งของประชาชนได้ มีมนุษยสัมพันธ์ เข้ากับประชาชนได้ดี ลงพื้นที่สม่ำเสมอ มีความสามารถในการสื่อสาร มีบุคลิกภาพดี มีความรู้สูงกว่าปริญญาตรี เป็นคนในพื้นที่ที่ลงรับสมัคร และเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก) ด้านพรรคการเมือง (เป็นพรรคที่มีนโยบายที่ดีต่อประชาชน บุคลากรในพรรคล้วนมีคุณภาพ เป็นพรรคการเมืองที่ต่อสู้ในแนวทางประชาธิปไตย เป็นพรรคการเมืองที่มีผลงานดีในอดีตที่ผ่านมา เป็นพรรคการเมืองที่ชื่นชอบ หัวหน้าพรรคมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง เป็นพรรคการเมืองของคนรุ่นใหม่ เป็นพรรคการเมืองขนาดใหญ่ และเป็นพรรคการเมืองที่มีชื่อเสียง) และด้านวิธีการหาเสียงเลือกตั้ง (เสนอนโยบายและผลงานด้านบวก การใช้สื่อใหม่ในการรณรงค์หาเสียง การปรากฏตนเป็นข่าวในสื่อต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ เปิดเวทีปราศรัยตามจุดสำคัญ มีวิธีการหาเสียงที่แปลก แตกต่างจากผู้สมัครคนอื่น เคาะประตูบ้านอย่างทั่วถึง มีสื่อหาเสียง และใช้สื่อบุคคลที่ประชาชนนับถือมาช่วยหาเสียง) (ปิยะรัตน์ สนแจ้ง, 2561: 78-79)

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎรของประชาชน พิจารณาได้ดังนี้ ด้านคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัคร ผู้สมัครจะต้องเป็นผู้ที่ซื่อสัตย์ สุจริต ไม่โกงกิน มีความรู้ ความสามารถ ชอบช่วยเหลือและแก้ปัญหาความเดือดร้อนของชุมชน ด้านผลประโยชน์หรือผลตอบแทน จะต้องเป็นผู้ที่เอื้อประโยชน์ต่อชุมชน และท้องถิ่น ด้านนโยบายพรรคและภาพลักษณ์ของพรรคที่สังกัด พรรคการเมืองจะต้องมีนโยบาย พรรคที่มีผลงานเป็นที่ยอมรับของประชาชน แก้ไขปัญหาในเรื่องความเป็นอยู่ปากท้อง และความทุกข์ร้อนของประชาชน และเป็นพรรคที่มีภาพลักษณ์ในทางที่ดีต่อสังคมและชุมชน และด้านความสัมพันธ์กับผู้สมัคร ผู้สมัครจะต้องเป็นผู้ที่มีอัธยาศัยดีจริงใจต่อสังคม ชุมชน และประชาชน เป็นผู้ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนและชุมชนและเป็นเสมือนญาติพี่น้อง (ลัดดา ฤๅระบุตร และปัญญา วิทย์อนันต์, 2561: 147)

บทสรุป (Conclusion)

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในประเทศไทย มีผลมาจากหลายปัจจัยที่ซับซ้อน ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

ด้านความสัมพันธ์ทางการเมือง พบว่า ความเชื่อมโยงและความสัมพันธ์กับพรรคการเมืองมีผลต่อการได้รับการสนับสนุน และอิทธิพลในการตัดสินใจของผู้เลือก

ด้านการประชาสัมพันธ์ของพรรคการเมือง พบว่า การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ของพรรคการเมือง มีความสำคัญในการสร้างภาพลักษณ์ที่ดี ข้อมูลที่ถูกต้องและการดำเนินงานที่ชัดเจนมีผลต่อความไว้วางใจและการเลือกตั้ง

ด้านการบริหารการจัดการ พบว่า ความสามารถในการบริหารจัดการ และความโปร่งใสในกระบวนการตัดสินใจและดำเนินการมีผลต่อความไว้วางใจของประชาชน ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร พบว่า ความสามารถในการสร้างความเชื่อมั่น ความมุ่งมั่น ความซื่อสัตย์ และความรับผิดชอบของผู้สมัคร มีผลในการตัดสินใจของผู้เลือก

ด้านนโยบายหาเสียงของผู้สมัคร พบว่า ความชัดเจนในนโยบายและแนวทางการดำเนินการที่สอดคล้องกับความคาดหวังของประชาชน

ด้านผลงานที่ผ่านมาของผู้สมัคร พบว่า การประสบความสำเร็จในตำแหน่งที่ผ่านมา สามารถแสดงให้เห็นถึงความสามารถและความเชี่ยวชาญของผู้สมัครได้

การเลือกตั้ง ถือว่าเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ประชาชนเป็นผู้กำหนดอนาคตของประเทศ เพื่อให้ประชาชนได้มีอำนาจในการตัดสินใจเลือกตัวแทนของตนเองเข้าไปทำหน้าที่ผู้แทน จากปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่า การตื่นตัวของประชาชนที่แสดงออกมาให้เห็นถึงการรับรู้ การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนต่อปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง กระแสความรุนแรงของการเมืองในปัจจุบันได้เพิ่มทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น คนรุ่นใหม่ได้เข้ามามีบทบาท และได้สนใจเข้ามาทำงานด้านการเมืองทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น ทำให้เป็นการก่อกำเนิดพลังคลื่นลูกใหม่เหล่านี้ได้มีแนวความคิดและทัศนคติเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานที่อ้างด้วยความชอบธรรมตามระบอบประชาธิปไตย

หลายปัญหาที่พบเจอในการเลือกตั้งมีผลกระทบอย่างมากต่อประสิทธิภาพและความเชื่อมั่นในกระบวนการเลือกตั้ง ดังนี้

การซื้อสิทธิ์ขายเสียง พบว่า ปัญหาการซื้อสิทธิ์ขายเสียงเป็นหนึ่งในปัญหาที่ถูกพบอย่างมากในการเมืองของประเทศไทย ซึ่งมีผลกระทบต่อความเป็นธรรมและความยุติธรรมในกระบวนการเลือกตั้ง การซื้อสิทธิ์ขายเสียงเป็นปัญหาที่เคยเกิดขึ้นในระดับชาติและไม่ได้ถูกแก้ไขให้เป็นที่เรียบร้อย

การสวมสิทธิ์เลือกตั้ง พบว่า ปัญหาในการสวมสิทธิ์เลือกตั้ง การเปลี่ยนแปลงเอกสารเพื่อให้เป็นชื่อของบุคคลที่ไม่ได้มีสิทธิ์ในการเลือกตั้ง ในกรณีของคนทำงานหรืออาศัยในพื้นที่ที่ห่างไกลจากบ้านเกิด และอาจมีทั้งการข่มขู่ การกีดกันในการเข้าถึงสิทธิ์ของผู้เลือก ความล้มเหลวในการให้สิทธิ์เท่าเทียมกันทำให้การเลือกตั้งไม่ได้รับความเชื่อมั่นจากประชาชน

การนับคะแนน พบว่า การนับคะแนนเลือกตั้งเป็นขั้นตอนที่สำคัญในกระบวนการเลือกตั้ง แต่มักพบความซับซ้อนและความไม่เป็นธรรมที่สามารถเกิดขึ้น ส่วนหนึ่งมาจากเมื่อต้องรวมคะแนนจากหลายคูหาเลือกตั้ง เนื่องจากมีคณมาจากที่ต่างกันและอาจมีการบันทึกคะแนนที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งอาจมีผลให้คะแนนเปลี่ยนแปลงได้ และนำไปสู่ความไม่ถูกต้องในกระบวนการนับคะแนน

การจำกัดสิทธิ์ในการออกเสียง พบว่า การใช้บัตรเลือกตั้งเพียง 1 ใบ ซึ่งในบัตร 1 ใบนี้ จะใช้เป็นคะแนนเสียงทั้งแบบแบ่งเขตการเลือกตั้ง แบบบัญชีรายชื่อ และมีผลถึงการได้มาซึ่งบุคคลที่จะเป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งอาจมีผลกระทบที่ซับซ้อนต่อกระบวนการเลือกตั้งและความเป็นธรรมของผลการเลือกตั้ง

ความบกพร่องของคณะกรรมการเลือกตั้ง พบว่า ปัญหาความบกพร่องและความโปร่งใสในการดำเนินงานของคณะกรรมการเลือกตั้ง ซึ่งอาจเกิดจากการที่คณะกรรมการเลือกตั้งบางคนมีความเป็นบุคคลในพื้นที่และคุ้นเคยกับนักการเมือง หรือเกรงกลัวอำนาจอิทธิพลของนักการเมือง ทำให้ขาดความยุติธรรมในการตัดสินใจ มีผลทำให้ประชาชนขาดความเชื่อมั่นในกระบวนการเลือกตั้ง

จากปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ที่ได้ทำการศึกษาระบบการเลือกตั้งที่จะทำให้ความขัดแย้งลดน้อยลง ทำให้เกิดการปรองดองมากขึ้น สะท้อนถึงเจตนาารมณ์ของปัจจัยต่างๆ ของประชาชนอย่างแท้จริงที่ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองเลือกตั้งตัวแทนเข้าไปเป็นปากเป็นเสียงแทนตนเอง

องค์ความรู้ที่ได้รับ (Knowledge)

จากบทความวิชาการนี้ ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทั้งทางด้านชื่อเสียงหรือความนิยม ความศรัทธาของประชาชน เงิน และการบริหารคะแนนเสียง การหาเสียงที่มีการวางแผน มีหัวคะแนน เน้นความสัมพันธ์แบบเครือญาติ หรือระบบอุปถัมภ์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการหาคะแนนเสียง ทำให้การเลือกตั้งเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีการใช้เงินเป็นจำนวนมาก ทำให้ “เงิน” เป็นปัจจัยสำคัญในการหาเสียงเลือกตั้ง แต่ก็ยังมีปัจจัยภายนอกอื่นๆ ที่มีส่วนสำคัญในการเอาชนะเลือกตั้งได้ เช่น ความตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนที่ไม่ได้มีการเลือกตั้งเป็นระยะเวลา 8 ปี และอำนาจรัฐที่คัดค้านผู้ใช้เงินชื่อเสียง และปัจจัยภายในต่างๆ เช่น ความสัมพันธ์ทางการเมือง การประชาสัมพันธ์ของพรรคการเมือง การบริหารจัดการจัดการ คุณลักษณะของผู้สมัคร นโยบายในการหาเสียงของผู้สมัคร ผลงานที่ผ่านมาของผู้สมัคร และการเข้าถึงประชาชนของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่สามารถสร้างความศรัทธา ความเชื่อมั่นให้เกิดกับประชาชนได้

เอกสารอ้างอิง (References)

- ชนิดาภา มงคลเลิศพล. (2560, กันยายน - ธันวาคม). ระบบการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เหมาะสมกับประเทศไทย. *วารสารกระบวนการยุติธรรม*. 10(3): 93-111.
- ฐิติมา อิมรัตน์. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโขม่ง อำเภอบ้านใหม่ จังหวัดฉะเชิงเทรา. ภาควิชาบริหารรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ณัชชานุช พิชิตธนารัตน์. (2562). บทบาทและปัญหาของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในการทุจริตเลือกตั้งท้องถิ่น จังหวัดเพชรบุรี. *วารสารเศรษฐศาสตร์การเมืองบูรพา*. 5(1): 68-89.
- ธนวัฒน์ รัศมี และวิไลลักษณ์ เรืองสม. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ในอำเภอบึงสามพัน จังหวัดอ่างทอง. *การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 13*. 12 พฤษภาคม 2565. 971 – 987. Online Conference: มหาวิทยาลัยมหาดใหญ่.
- ธัญภัก คงทอง. (2559). ข้อเสนอเชิงนโยบายต่อการพัฒนาวิธีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง. การค้นคว้าอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- นงครักษ์ ต้นเคน. (2558). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการลงคะแนนเลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคำเตย อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- นัทธมน กันเกา และศุภสวัสดิ์ ชัชวาล. (2566, มกราคม). แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตเลือกตั้งท้องถิ่น ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง. *วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม*. 7(10): 95-111.
- ปิยะรัตน์ สนแจ้ง. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร: ศึกษากรณีประชาชนกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2562. การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเกริก.
- พงศ์พิสิษฐ์ ติเรกวุฒิกุล. (2564). ปัญหาเกี่ยวกับรูปแบบวิธีการเลือกตั้งและการคำนวณคะแนนเสียง แบบจัดสรรปันส่วนผสม. *บทความทางวิชาการ*. สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะนิติศาสตร์. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566. (28 มกราคม 2566). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 140 ตอนที่ 7 ก.
- ยุทธพร อิศรชัย. (2559). *ระบบการเลือกตั้ง (Election System)*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : [http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2566](http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=สืบค้นเมื่อ%20กันยายน%202566).
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 1) พุทธศักราช 2564. (7 พฤศจิกายน 2564). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 138 ตอนที่ 76 ก.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (12 กันยายน 2561). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 135 ตอนที่ 68 ก.
- ลัคนา ภูระบุตร และบัญชา วิทยอนันต์. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) กรณีศึกษา อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา. *Journal of Nakhonratchasima College*. 12(3): 140-149.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2559). *ประชาธิปไตยไทยในทศวรรษใหม่*. กรุงเทพฯ: บริษัท ชัน แพคเกจจิ้ง (2014) จำกัด.
- สนิท จรอนันต์. (2545). *รัฐบาลทำงานอย่างไร*. กรุงเทพฯ: พี.เพรส.
- สมพันธ์ เตชะอธิก. (2550). การศึกษาความเคลื่อนไหวทางการเมืองในการออกเสียงประชามติ และพฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2550: จังหวัดขอนแก่น. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- อวิกา เอกทัต. (2549). การซื้อสิทธิขายเสียงของพรรคการเมืองท้องถิ่น: กรณีศึกษา เทศบาลตำบลหนึ่งในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- iLaw. (2561). สูตรคำนวณที่นั่ง ส.ส. ปาร์ตี้ลิสต์. *เลือกตั้ง 62: ระบบนับที่นั่ง MMA ทำพรรคใหญ่แตกตัวพรรคเล็กเกิดไม่ได้*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://ilaw.or.th/node/5059> สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2566.

